

29-01-2021

Reactie Fontys op Wetsvoorstel bevoegdheden schoolonderwijs Jonge en Oudere kind

Wij hebben kennis genomen van het wetsvoorstel voor het invoeren van twee extra bevoegdheden, naast de brede pabo-bevoegdheid. Wij zijn van mening dat dit geen goed idee is, en dat dit niet past bij de huidige ontwikkelingen in de lerarenopleidingen en in het onderwijs. Hoewel wij de behoefte aan een diepere specialisatie wel delen, is dit naar onze mening goed op te lossen binnen de bestaande bevoegdheid. Fontys is één van de hogescholen die meewerkt aan de pilots voor een pabo specialist jonge kind. Deze specialisten behalen uiteindelijk wel hun brede bevoegdheid voor het basisonderwijs.

Onze drie belangrijkste zorgpunten bij het voorliggende wetsvoorstel brengen we hierbij graag onder de aandacht.

1 Zorgen over de Vooropleidingseisen

In het concept voorstel wordt aangegeven dat: "Daarnaast wordt het ook mogelijk om bij algemene maatregel van bestuur te differentiëren in de bijzondere nadere vooropleidingseisen voor nieuwe opleidingen gericht op de nieuwe bevoegdheden. Volgens voorliggend voorstel zullen de pabo's gevraagd worden hiervoor initiatief te nemen."

Hoewel het hier niet expliciet wordt genoemd is uit eerdere discussies en besprekingen over de opsplitsing van de pabo duidelijk geworden dat sommigen van mening zijn dat voor een aparte bevoegdheid pabo jonge kind geen, of minder 'hoge' vooropleidingseisen nodig zouden zijn.

Dit onderschrijven wij zeer stellig niet. Het is onjuist te denken dat lesgeven aan jongere kinderen eenvoudiger is en minder cognitieve vaardigheden van de leerkracht vereist. In veel onderzoeken wordt zelfs het tegendeel aangetoond: kinderen hebben ook in hun latere schoolcarrière baat bij hoog opgeleide leraren in hun eerste schooljaren. In deze eerste jaren wordt immers de basis gelegd voor persoonsvorming en socialisering en worden via spelen allerlei ontwikkelingsgebieden gestimuleerd. Dat, evenals het voldoende leggen van een basis voor leren lezen, schrijven en rekenen, vraagt om een goed opgeleide leerkracht van hoog niveau. Sowieso moet iedere leerkracht, ongeacht de bouw waarin wordt lesgegeven, naar ons idee beschikken over een basale algemene ontwikkeling. Deze wordt o.m. geborgd met de bijzondere nadere vooropleidingseisen.

Een tweede punt van zorg is dat wanneer er besloten zou worden om de vooropleidingseisen voor het jonge kind af te schaffen of te verlagen, dit in potentie deze pabo-variant tot het 'afvoerputje' van de opleiding maakt. Aspirant-studenten die niet in staat zijn te voldoen aan de vooropleidingseisen van de reguliere (brede) pabo-opleiding danwel de pabo oudere kind, zullen dan kiezen voor deze variant met minder hoge vooropleidingseisen. Het lijkt ons beslist niet bevorderlijk voor de kwaliteit van het begeleiden van kinderen van nul t/m zeven jaar indien dit inderdaad de werkelijkheid wordt.

Het is dus van belang dat de vooropleidingseisen, voor welke variant dan ook, gelijk blijven. Dat houdt de opleiding voor potentials bovendien overzichtelijker, en zo wordt het niet behalen van de toelatingstoetsen geen argument (onderliggende reden) om te kiezen voor pabo jonge kind.

2 Belang van de Doorlopende leerlijn

Het is voor kinderen van belang dat er sprake is van een doorlopende ontwikkeling en daarvoor zijn leerkrachten die een volledig beeld hebben van het aanbod in het basisonderwijs noodzakelijk. Door dit voorstel om in de basisschool in te zetten op professionals die deze doorlopende leerlijn binnen het basisonderwijs niet in de vingers hebben, ontstaat het risico om binnen de basisschool een te grote overgang tussen onder- en bovenbouw te creëren. Het zicht hebben op de doorlopende leerlijn is voor iedereen van belang, of je nu breed inzetbaar bent, of specialist jonge/oudere kind. De doorlopende leerlijnen kunnen nog verder versterkt worden doordat specialisten jonge kind een belangrijke verbindende rol spelen in de contacten met de kinderopvang, en specialisten oudere kind doen dit voor de contacten met het voortgezet onderwijs.

Los daarvan denken wij dat alle professionals die met kinderen en jongeren werken, bijvoorbeeld in de context van een kindcentrum, SAMEN verantwoordelijk zijn voor die kinderen en hun ouders (interprofessionele samenwerking in een interprofessioneel team). En dat SAMEN opleiden van die professionals bij kan dragen aan dat gevoel/ besef van SAMEN verantwoordelijk te zijn. Middels werkplekleren/ opleiden in de school willen we dat verder vormgeven.

3 Geen aparte bevoegdheid per specialisatie

De roep om meer en beter gespecialiseerde leraren voor het jonge danwel oudere kind ondersteunen wij. We denken hierin iets te kunnen bieden door de nieuwe vorm van opleiden die nu al binnen de pilot Pabo jonge kind specialist wordt uitgetoetst. Onder meer voor wat betreft vakinhouden zullen in de specialisatie andere accenten worden gelegd, om de leraar met een specialisatie meer diepgaandere kennis op te laten doen voor/ over die bepaalde leeftijdsgroep.

Echter: we zijn er geen voorstander van om hier een aparte bevoegdheid aan te koppelen. Binnen het opleidingsmodel zoals we dat binnen de Fontys lerarenopleidingen voor de toekomst voor ogen hebben, komen er straks veel meer verschillende specialisatiemogelijkheden in beeld dan alleen kind- of leeftijdsspecialisatie. Denk aan vakverdiepend, toetsdeskundige, expert digitaal onderwijs etc etc. Waarom zou de ene specialisatie wel een bevoegdheid met zich meebrengen en de andere niet? Naar ons idee zijn dit allemaal belangrijke specialisaties, maar zorgt het niet voor een aparte bevoegdheid. Want in de basis geldt voor hen allemaal: ze worden leraar. Door te gaan werken met aparte bevoegdheden voor verschillende specialisaties ontstaat het risico van wildgroei en het ontstaan van smalle vakspecialismen, vergelijkbaar met het VO. Voor het VO geldt nu al dat de smalle vakspecialismen in sommige gevallen (zeker in het vmbo) als beperkend worden ervaren.

Een ander probleem van het werken met aparte bevoegdheden is dat docenten minder flexibel zijn en niet breed inzetbaar. In tijden van grote lerarentekorten in m.n. het PO lijkt dit niet de juiste richting om te kiezen.

Kortom, wij zijn geen voorstander van een aparte bevoegdheid voor jonge of oudere kind, maar wel voorstander van een brede bevoegdheid t/m 12 jaar (en dus brede inzetbaarheid), met mogelijkheid voor specialisatie.

Tot slot geven wij nog suggesties mee voor implementatie of aandachtspunten voor tijdspad of raakvlakken met andere thema's:

- *Raakvlak met andere thema's*: kansengelijkheid, o.m. vanwege tekort aan leerkrachten, en het lerarentekort als thema zelf.
- *Aandachtspunten voor tijdspad*: koppeling aan de lopende pilots en ruimte voor goede evaluatie daarvan. Uiteraard ook rekening houdend met de uitkomsten van de cie Zevenbergen (commissie bevoegdheden)